بهکیش در گفت‌وگو با «شرق» قفل اقتصاد ایران را نبود تقاضا اعلام می‌کند

دولت جسارت تصمیم‌های سخت را ندارد

شکوفه حبیب‌زاده: «نمی‌توان درحال‌حاضر به سرمایه‌گذاری خارجی امید بست». این را محمدمهدی بهکیش، اقتصاددان، به «شرق» می‌گوید. او معتقد است قفل کنونی اقتصاد ایران، نبود تقاضاست و این یعنی تقاضای مؤثر (تقاضایی که پشتوانه بنیه خرید دارد) در اقتصاد کافی نیست که بتواند سرمایه‌گذاری‌های جدید را جواب‌گو باشد. بهکیش برای شکستن این قفل راه‌حل «صادرات‌محوری» را پیشنهاد می‌کند. او معتقد است دولت باید جسارت به خرج دهد تا تصمیماتی برای به‌حرکت‌درآوردن اقتصاد در پیش بگیرد. به گفته او، اعتماد بین دولت و سرمایه‌گذاران بعد از افزایش موقت پس از برجام، رو به کاهش نهاده و علت هم آن است که دولت‌ها هرگز به بخش خصوصی اعتماد نداشتند و خیلی‌ها را نامحرم می‌دانستند و به دلایلی ذی‌نفوذان نمی‌گذارند این حلقه بسته شکسته شود. این اقتصاددان می‌گوید شاید دولت تصمیم به خروج از دور بسته قدرت ذی‌نفوذان داشته باشد، اما بااین‌حال او معتقد است دولت روحانی انرژی چنین کاری را ندارد. این اقتصاددان همچنین تأکید کرد امروز قدرت، قدرت اقتصادی است و به همین خاطر دولت باید روال همیشگی تبعیت سیاست‌های اقتصادی از سیاست‌های سیاسی را معکوس کند.

عکس: رنوفه رستمی، شرق

ایران به‌علت دورماندن از فضای جهانی نیاز به یک به‌روزرسانی دارد. اغلب کارشناسان معتقدند که باید برای این تغییرات به سراغ سرمایه‌گذاری، به‌ویژه سرمایه‌گذاری خارجی رفت. در این میان کارشناسانی هم هستند که نسبت به جذب سرمایه‌های خارجی در شرایطی که بستر آن فراهم نیست، انتقاد می‌کنند و معتقدند که این ارزها به بیراهه می‌روند و صرفا کشور را بدهکار خواهند کرد. این حجم از بدهکاری به کشورهای دیگر در شرایطی که احتمال هدررفت این منابع وجود دارد، درست است؟

در ۴۰، ۵۰ سال گذشته جذب سرمایه‌گذاری خارجی به‌عنوان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI (Foreign direct investment تقریبا نداشته‌ایم. آنچه کشورها از سرمایه‌گذاری خارجی استفاده می‌کنند فقط فاینانس و مسئله مالی نیست؛ مدیریت، تکنولوژی، دسترسی به بازار و دسترسی به منابع مالی هم می‌آورد. تقریبا در ۵۰ سال گذشته ما همواره با شمار محدودی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی روبه‌رو بودیم. حتی قبل از انقلاب که در ۱۰ سال آخر پول فراوان داشتیم و احتیاج به سرمایه‌گذاری خارجی نبود، باز هم مسئولان کشور از دید مالی نگاه می‌کردند، نه تکنولوژی و مدیریت. آنچه در ۵۰ سال گذشته در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی رخ داده، در نفت و گاز به‌صورت فاینانس و تأمین مالی بوده؛ یعنی به‌نوعی از خارجی‌ها پول قرض کردیم و درمقابل تضمین‌های دوگانه و سه‌گانه دادیم تا سرمایه‌گذاری که وام داده از بابت برگشت پولش خیالش راحت شود، اما سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی یعنی سرمایه‌گذار خارجی با سرمایه‌گذار ایرانی شریک شود و تعهدات خودش را بر اساس شرایط در زمینه تکنولوژی، مدیریت و دسترسی به بازار به علاوه فاینانس داشته باشد که ما چنین شیوه‌ای نداشتیم. کشور ما به FDI نیاز دارد. منابع مالی کمابیش داشته‌ایم. الان هم در صندوق توسعه تا حدی پول هست. باید ببینیم اقتصاد چقدر می‌تواند پول جذب کند و دوم اینکه با این پول چه خواهیم کرد. در شرایط کنونی تمایل سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری مستقیم (FDI) در ایران به دلیل تحریم‌ها و سنتی که در سرمایه‌گذاری خارجی در ایران بوده، وجود ندارد. فقط به‌نظر می‌رسد همکاری سرمایه‌گذاران خارجی در بخش خودرو نوعی مشارکت بوده، اما به دلیل محرمانه‌بودن قراردادها، دقیقا نمی‌دانیم قرارداد چگونه است. اینکه گفته شد درصدی از تولید را مجبور خواهیم کرد صادر کند، بعید می‌دانم عملی شود، چون قیمت‌ها در داخل معمولا خیلی بالاتر است و هیچ تولیدکننده‌ای علاقه ندارد جنسی را به‌عنوان صادرات در جایی ارزان‌تر بفروشد. به دلیل بالابودن تعرفه‌ها به بهانه حمایت از تولید داخلی، اتومبیلی که اینجا تولید می‌شود دو تا سه‌برابر قیمت در بازار بین‌المللی است. وقتی شما تعرفه می‌گذارید، قیمت داخل را نسبت به بیرون حداقل به همان نسبت گران می‌کنید. تازمانی‌که قیمت‌ها در داخل بیشتر از قیمت‌های بین‌المللی است تولیدکننده به‌هیچ‌وجه به صادرات رغبتی نخواهد داشت. کشور ما در حال حاضر گرفتار محدودیت مردم در خرید کالا و خدمات است، مصرف خصوصی و دولتی کوچک شده و امکان تولیدمان همین الان بیش از تقاضای مؤثر (تقاضایی که پشتوانه بنیه خرید دارد) است. بر اساس آماری که دکتر نیلی، دستیار ویژه رئیس‌جمهور در امور اقتصادی و دبیر ستاد هماهنگی اقتصادی، منتشر کرد، تقاضای داخلی ما اکنون به سال‌های ۸۱-۸۰ شمسی؛ یعنی ۱۵ سال قبل برگشته است. این در حالی است که تولید افزایش یافته. از طرف دیگر اکثر کارخانه‌ها و دفاتر تجاری با حدود ۵۰ درصد ظرفیت کار می‌کنند؛ یعنی ۵۰ درصد ظرفیت خالی دارند. چرا باید در چنین شرایطی سرمایه‌گذاری کرد؟

به‌همین‌دلیل سرمایه‌گذاری که منجر به افزایش تولید شود هم تقاضایی ندارد؟

همین‌طور است. مگر زمینه‌هایی باشد که تقاضایش در داخل تأمین نمی‌شده و کالایی بوده که وارد می‌شده است. مثل یک‌سری از داروها که اگر تکنولوژی‌اش باشد، به جای واردکردن می‌توانیم تولید کنیم. می‌خواهم بگویم قفلی که در اقتصاد داریم، نبود تقاضاست. رکود در اقتصاد در تقاضاست نه در تولید. کالا تولید می‌شود اما در انبار می‌ماند. تقاضای مؤثر در اقتصاد کافی نیست تا بتواند سرمایه‌گذاری‌های جدید را جواب‌گو باشد.

بنابراین از دو طرف در سرمایه‌گذاری مشکل داریم؛ اول، برای تولید بیشتر در داخل تقاضا نداریم و دوم، سرمایه‌گذار با شرایط حاکم در دنیا حاضر به مشارکت در ایران نیست. مثلا پژو به دلایل خیلی خاص سیاسی در ایران مشارکت می‌کند و پول هم نمی‌آورد. در اروپا تکنولوژی اتومبیل‌های بنزینی در حال کهنه‌شدن است و تا هفت، هشت سال دیگر در اروپا تولیدات باید به سمت ماشین‌های دوگانه‌سوز و الکتریکی برود، یعنی تکنولوژی کاملا متفاوت. به نظرم فرانسوی‌ها خیلی با ذکاوت کار می‌کنند و چیزی را که کم‌کم کنار می‌گذارند، به ما می‌دهند. درواقع برای یک تکنولوژی که از بازار خارج می‌شود در ایران پایگاهی برای ۱۰، ۱۵ سال آینده خود ایجاد کرده‌اند. اکنون سرمایه‌گذاران خارجی به‌علت ریسک بالای ایران به راحتی جذب بازار ما نمی‌شوند. در نتیجه وضعیت بسیار بغرنجی از طرف عرضه و تقاضا به وجود آمده است. اکنون فقط تعدادی برای سرمایه‌گذاری در ایران، در وزارت‌امور اقتصادی و دارایی ثبت‌نام می‌کنند، اما تا آمدنشان خیلی فاصله است. به نظرم نمی‌توان درحال‌حاضر به سرمایه‌گذاری خارجی امید بست. اگر می‌خواهیم اقتصادمان رشد کند، باید تقاضا ایجاد کنیم و در کنار آن، درآمد افراد را افزایش دهیم. با وضعیتی که در دنیا داریم حتی با کشورهای همسایه هم روابط چندان خوبی نداریم که بتوانیم به‌راحتی کالا صادر کنیم. اکنون زمانی است که باید تصمیمات سیاسی بر اساس نیازهای اقتصاد گرفته شود. در کشور ما همیشه برعکس بوده. تصمیمات اقتصادی بر اساس هدف‌های سیاسی گرفته شده. عملا سیاست‌های اقتصادی دنباله‌رو سیاست‌های سیاسی بوده. به نظرم این روند باید برعکس شود.

وزارت خارجه چندی است که این موضوع را مطرح کرده. آیا نتوانسته در این راستا، گام بردارد؟

این حرف خیلی گفته شده اما به نظرم در سیاست‌گذاری‌های کلان درست جا نیفتاده. شاید در وزارت خارجه هم تلاش می‌کنند اما اکنون روابطمان با کشورهای همسایه باید دقیقا بر اساس نیازهای اقتصادی تنظیم شود. مثلا هند یکی از کشورهایی است که به نظرم در آینده ایران خیلی نقش خواهد داشت. حداقل ندیده‌ام که در روابط با هند مسائل اقتصادی به جای مسائل سیاسی پررنگ شود. یا هیچ‌وقت در کشورهای آسیای مرکزی نتوانستیم آن‌طور که باید فعال شویم. برعکس ترک‌ها هدفشان بیشتر اقتصادی بوده و بسیار خوب توانسته‌اند در آسیای مرکزی و قفقاز عمل کنند. نمونه‌اش ما اصلا در اجلاس اکو (ایران، پاکستان، ترکیه و تعدادی از کشورهای آسیای مرکزی)، موفق نیستیم. حتی در رابطه با تعرفه‌های ترجیحی که بنا شد این کشورها بین هم داشته باشند، تنها کشوری که نتوانست لیست تعرفه را بدهد، ایران بود.

چرا؟

چون مرتب تبلیغ کرده‌ایم که از صنایع حمایت می‌کنیم. اگر بخواهید تعرفه ترجیحی را بپذیرید، یعنی حمایت را از روی صنایع کم کرده یا برمی‌دارید. درباره تعرفه ترجیحی با ترکیه، اگر بخواهیم کالایی به ترکیه صادر کنیم، در مقابل هم ترکیه می‌خواهد کالایی به ما صادر کند. مذاکرات به این صورت خواهد بود که بگوییم تعرفه‌ات را پایین بیاور تا فلان کالا را که الان نمی‌توانیم به ترکیه صادر کنیم، بتوانیم صادر کنیم، در مقابل ما هم برای ترکیه باید این کار را انجام دهیم و تعرفه‌مان را کم کنیم. این یک‌جور بده‌بستان است. امتیاز می‌دهیم، امتیاز می‌گیریم، اما دیدید که چقدر نساجی‌ها سر توافق تعرفه ترجیحی، سروصدا کردند و دولت را تحت فشار گذاشتند که قرارداد اشتباه بوده و کارخانه ما تعطیل می‌شود. به‌هرحال وقتی یک‌سری کارخانه که بیشتر به درد کشور می‌خورند راه بیفتند، یک‌سری کارخانه‌ها که خیلی مزیت ندارند مجبور هستند تعطیل شوند. در اقتصاد اصطلاحی داریم؛ «ناهار مجانی وجود ندارد»، یعنی هر چیزی در اقتصاد هزینه‌ای دارد. ما تابه‌حال صادرکننده عمده نبوده‌ایم و نمی‌دانیم برای این کار چه هزینه‌ای را باید بپردازیم.

این هزینه‌ها در چه بخش‌هایی باید انجام شود؟

به‌هرحال باید صنایع یا خدماتی که کمتر سودآور هستند و مزیت کمتری دارند، تعطیل شوند. البته نه اینکه کاملا تعطیل شوند. دولت باید به سراغشان برود و کمک کند که خط تولیدشان را عوض و کالا دیگری تولید کنند؛ زمین، آب، برق، نیروی مهندس، تجربه و... دارند که سرمایه‌گذار به آنها نیاز دارد اما کالایی که تولید می‌کنند سودآور نیست. دولت باید به تغییر خط تولید آنها بپردازد نه اینکه به بهانه اشتغال کارگران در آنها، از کالای غیرسودآور آنها حمایت کند. دولت باید این جسارت را داشته باشد که چنین تصمیماتی بگیرد. البته شاید برخی از صنعتگران از تعطیلی خوشحال شوند و زمین را تغییر کاربری دهند و برج بسازند. نباید اجازه دهیم این اتفاق بیفتد. از دید من هیچ راهی نداریم جز اینکه روی صادرات کار کنیم. صادرات اگر راه بیفتد، هم‌زمان تولید راه می‌افتد و جامعه پول بیشتری خواهد داشت و می‌تواند بیشتر و بهتر خرید کند. همه کشورها همین راه را رفته‌اند. الان ترکیه اقتصادش به اندازه اقتصاد ماست. تولید ناخالص داخلی ایران، ترکیه و کره‌جنوبی در سال ۱۳۵۷ تقریبا مانند هم بود. ترک‌ها روی صادرات کار کردند و اکنون بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار صادرات دارند. صادرات ما کمتر از ۵۰ میلیارد دلار است که ۳۰ میلیارد دلارش فقط مربوط به نفت و گاز است!

اشاره کردید که دولت باید جسارت به خرج بدهد. چرا دولت این‌قدر محافظه‌کار است؟

بررسی‌های اقتصادی نشان می‌دهد سیاست‌های ما به درستی کار نمی‌کند. من بعد از برجام خیلی خوشحال بودم و در مصاحبه‌ها هم گفتم برجام بزرگ‌ترین اتفاقی بود که افتاد، اما باز هم کاری کردیم که همه را علیه خودمان تحریک کردیم. یک‌سری کارها نباید انجام شود. اینکه الان چه کسی به‌حق است یا نیست مهم نیست، مهم این است که اگر برخی کارها را انجام دهیم، موجی علیه ما ایجاد می‌شود. اروپایی‌ها پشت برجام ایستاده‌اند، اما نباید گول بخورپم. اروپایی‌ها بر اساس اصول خودشان پشت برجام هستند، اما در مسئله حقوق بشر اروپایی‌ها سخت‌گیرتر از آمریکایی‌ها هستند و اگر مسئله حقوق بشر رو بیاید، بیشتر از آمریکایی‌ها علیه ما خواهند بود. در بین هم‌پیمانان ما هم باید توجه کنیم الان بیشترین منابع چین در آمریکاست یا روسیه بزرگ‌ترین صادرکننده نفت است و مجبور است با غرب کنار بیاید. بنابراین آنها هم ممکن است به طرف غرب متمایل شوند. در نتیجه باز هم تأکید می‌کنم مسائل اقتصادی ما دنباله‌رو مسائل سیاسی‌مان بوده و باید برعکس شود. شک دارم این اتفاق بیفتد، اما اگر قرار است این روال تغییر کند، از دید منِ کارشناس اقتصاد باید در روال اصلی، تغییر ایجاد شود. این روال اصلی هم مسئله سرمایه‌گذاری خارجی نیست. مسئله این است که در دنیا بتوانیم کالا بفروشیم. تا ۱۵سال قبل در سوپرمارکت‌های اروپا مواد غذایی ایرانی زیاد دید می‌شد، خیارشور، ترشی، رب و... امروز حتی یکی از این اقلام را نمی‌بینید، چون آن‌قدر علیه ما تبلیغ کرده‌اند که کسی که می‌خواهد این مواد را بخرد، منصرف می‌شود. در نتیجه خیلی از تولیدکننده‌های ما در ترکیه برچسب ترکیه را می‌گذارند و محصول خود را صادر می‌کنند. یعنی این تبلیغات حتی بر مواد خوراکی ما هم تأثیر داشته است. در چنین فضایی نمی‌توانیم صادرکننده شویم و منابع نفتمان روزبه‌روز کاهش خواهد داشت. باید بیشتر هدف‌ها را اقتصادی کنیم تا جامعه را نجات دهیم. اصلا تن به رقابت نمی‌دهیم و همه انحصار است. مخابرات و خودرو و دخانیات همه انحصار است. انحصار در اقتصاد هم به معنی قیمت بالاتر است. مدام می‌گوییم وابستگی به نفت را کم خواهیم کرد اما بیشتر شده. رشد تولید ناخالص داخلی بسیار متوسط و پایین است. اعتماد به دولت بعد از برجام خیلی بالا رفت، اما الان رو به کاهش است. بین سرمایه‌گذاران هم می‌بینم که اعتماد به دولت و کارهایش رو به کاهش است. دولت هم حرکتی نمی‌کند، شاید موانعی دارد که اجازه نمی‌دهند انجام شود.

به‌خاطر عدم سیاست‌گذاری درست است؟

به نظرم چون به بخش خصوصی اعتماد نداشتند و خیلی‌ها را نامحرم می‌دانستند، در نتیجه کار به دست عده‌ای افتاد که کاردان نبودند و انحصاری نیز عمل کردند و به همین علت هم فساد ایجاد شد. سه عامل فساد، غیررقابتی‌بودن و تأمین مالی گردن اقتصاد را گرفته و نمی‌گذارد نفس بکشد. شاید تصمیم به خارج‌شدن از این وضعیت وجود داشته باشد اما گروه‌های ذی‌نفوذ آن‌قدر قوی شده‌اند که دولت نمی‌تواند از آن بیرون بیاید. یک‌جا باید این دور بسته را بشکنند که به نظرم دولت روحانی انرژی چنین کاری را ندارد.

چه کسی می‌تواند این کار را بکند؟

باید سراغ رهبری یا کسانی رفت که قدرت بیشتری دارند.

اشاره کردید اعتماد به دولت از طرف سرمایه‌گذاران بعد از برجام رو به کاهش است. منظورتان سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی بود؟

سرمایه‌گذاران خارجی که اصولا می‌ترسند به ایران بیایند. می‌گویند دلمان می‌خواهد ببینیم چه خبر است همان‌طور که همه یکباره لشکرکشی کردند و آمدند اما خیلی‌هایشان چون نمی‌توانند با آمدن به ایران ویزای آمریکا بگیرند، منصرف شده‌اند. به هر حال آمریکایی‌ها یک‌سری قدرت‌ها دارند که ما نمی‌توانیم به راحتی مبارزه کنیم. شاید خوشمان نیاید اما باید به‌عنوان واقعیت در دنیا بپذیریم و خودمان را قدرتمند کنیم که نتوانند این کار را انجام دهند. به نظرم قدرتمند امروز هم دیگر قدرتمند نظامی نیست. قدرتمند اقتصادی است. الان قدرت نظامی چین نیست که با آمریکا مواجهه می‌کند، قدرت اقتصادی‌اش است. روسیه ضعیف‌تر از چین است در حالی که قدرت نظامی قوی‌تری از چین دارد، اما چون قدرت اقتصادی‌اش ضعیف‌تر است به اندازه چین نمی‌تواند به آمریکا فشار بیاورد. امروز قدرت، قدرت اقتصادی است و این یکی از اشتباهاتی است که هنوز در کشور تصور می‌کنیم قدرت نظامی است که حرف اول را می‌زند. باید با سازوکار امروز دنیا، اقتصادمان را قوی کنیم و در تعامل با دیگران باشیم نه با اقتصاد بسته نمی‌توانیم اقتصاد قدرتمند درست کنیم. دوران اتحاد شوروی و اقتصادهای بسته، گذشته. باید با تعامل با دیگران اقتصادمان را تقویت کنیم و بعد به سمت یک نوع سوسیالیسم برویم که بتوانیم رفاه هم بیاوریم. اما اول باید اقتصاد حرکت کند. باید همه تشویق شوند که کمتر مصرف کرده و بتوانند تولید کنند تا کار و اشتغال ایجاد و کالایی قابل فروش تولید شود نه اینکه از ترسشان تعرفه‌ها را بالا نگه دارند.

ادامه از صفحه ۵

صنعت پالایش حلقه فراموش‌شده زنجیره ارزش

... بلکه برای افزایش توأمان کیفیت و کمیت صنعت پالایش هزینه خواهد شد؛ به‌طوری‌که در منطقه روسیه و حوزه خزر، تنها با رشد ۵۰۰ هزار بشکه ظرفیت پالایشی، هزینه‌ای بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار در میان‌مدت هزینه خواهد شد. سرمایه‌گذاری‌های پیش‌بینی‌شده در هر منطقه، اهداف مختلفی را دنبال می‌کنند. کشور چین با حجم عظیم سرمایه‌گذاری، تا سال ۲۰۲۲ در صنعت پالایش به مرز خودکفایی می‌رسد؛ اما کشورهای شرق آسیا و هند با وجود سرمایه‌گذاری ۶۰میلیارددلاری در صنایع پالایشی، همچنان واردکننده فراورده‌های نفتی خواهند ماند. منطقه آمریکای‌لاتین و آفریقا نیز با توجه به رشد اقتصادی پیش‌روی خود، همچنان واردکننده محصولات پالایشی خواهند بود. از طرفی منطقه حوزه خزر و روسیه با اینکه ظرفیت کمی را به مجموع ظرفیت پالایشی خود اضافه خواهند کرد؛ اما به دلیل سرمایه‌گذاری ۳۰میلیارددلاری و افزایش کیفیت، تطبیق سبد محصولات با بازارهای جهانی و بالابردن سطح فناوری، می‌تواند از سال ۲۰۲۰ به جمع کشورهای صادرکننده فراورده‌های پالایشی بپیوندد. منطقه اروپا و آمریکای‌شمالی نیز با مدیریت تقاضای داخلی و دسترسی به نفت‌های غیرمتعارف، نقش مهمی را بین صادرکنندگان محصولات پالایشی تا سال ۲۰۴۰ بازی خواهند کرد؛ اما مهم‌ترین صادرکننده فراورده‌های نفتی از سال ۲۰۱۷ تا افق ۲۰۴۰ منطقه خاورمیانه است. این منطقه برخلاف کشورهای آسیاپاسیفیک که دنبال تأمین تقاضای داخلی خود هستند، با هدف صادرات گسترده محصولات پالایشی به سمت سرمایه‌گذاری، توسعه و ارتقای صنعت پالایش خود رفته است. خاورمیانه با توجه به خوراک ارزان‌قیمت و دسترسی به آب‌های آزاد، توان زیادی برای رقابت در بازار جهانی پالایش خواهد داشت. کشور ایران نیز یکی از کشورهای خاورمیانه است که درحال‌حاضر در تمام فراورده‌های نفتی به‌جز بنزین به خودکفایی رسیده است. طرح‌های پیش‌روی پالایشی ایران عبارت‌اند از پالایشگاه‌های میعانات گازی ستاره خلیج‌فارس و سیراف با مجموع ظرفیت ۸۴۰ هزار بشکه در روز. ایران از چند لحاظ موقعیت مناسبی برای سرمایه‌گذاری در صنعت پالایش دارد. مزیت اول آن این است که صنعت پالایشی بزرگ و قدیمی دارد که با سرمایه‌گذاری‌هایی کمتر از سرمایه لازم برای احداث یک پالایشگاه جدید، امکان ارتقا و توسعه دارند. همچنین بازار داخلی سوخت و خوراک پتروشیمی مزیتی دیگر برای سرمایه‌گذاران صنایع پالایشی به حساب می‌آید. از طرفی دسترسی به آب‌های آزاد و خوراکی بسیار غنی به نام میعانات گازی مزیتی دیگر برای تأمین‌کنندگان سرمایه است. نبود قوانین زیست‌محیطی و مالیاتی دست‌وپاگیر نیز یکی از علل مهم جذب سرمایه‌گذار برای صنعت پالایش کشور به حساب می‌آید. بازار پیش‌روی صنعت نفت که حداقل تا ۲۰ سال آینده با رشد همراه خواهد بود، فرصت مناسبی برای کشورهایی نظیر ایران است تا بتوانند به‌سرعت به آن ورود کرده و سهم خود را از کشورهای پیشرفته که سال‌ها بر بازار تسلط داشته‌اند، پس بگیرند. از طرفی پس از کاهش مصرف فراورده‌های نفتی در دنیا، سال‌ها طول خواهد کشید تا مصرف آنها به میزان صفر برسد. در آن شرایط نیز که رقابت برای شرکت‌های مختلف به دلیل کاهش تقاضا و قیمت سخت شده است، کشور ایران همراه کشورهای مشابه که ذخایر نفت دارند و می‌توانند نفت را با هزینه‌ای کمتر از ۱۵ دلار استخراج کنند، توانایی آن را خواهند داشت که تا آخرین نفس در بازار صنعت پالایش بمانند و محصولات خود را به فروش برسانند. در نهایت باید گفت نگاهی که اکنون در زمینه صنعت پالایش و سودآوری آن در کشور فراگیر شده، نگاهی مبتنی بر منطق فکری کشورهای پیشرفته فاقد ذخایر نفت و گاز است و تطابقی با شرایط، ظرفیت‌ها و بازارهای در دسترس ایران ندارد. بنابراین ورود هرچه سریع‌تر و قوی‌تر وزارت نفت در حوزه صنعت پالایش، می‌تواند از هزینه فرصت ورود به بازار جهانی فراورده‌های نفتی کاسته و جایگاه ایران را در صنعت نفت جهان ارتقا دهد.

*** کارشناسی ارشد دانشگاه صنعتی شریف**

خبر

آنفلوآنزای مرغی شایع است

• رئیس سازمان دامپزشکی اعلام کرد که سویه جدیدی از بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان گزارش نشده و همه گزارش‌های این بیماری در هفته‌ها و ماه‌های گذشته مربوط به سویه‌های تکراری و بومی‌شده سال‌های گذشته است. علیرضا رفیعی‌پور در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: براساس ارزیابی‌های سالانه انجام شده و جلسات هفتگی و ماهانه‌ای که در ستاد آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان ملی و استانی برگزار می‌شود سویه جدیدی از این بیماری به کشور وارد نشده و اگر گزارشی هم بوده مربوط به همان سویه‌های سال گذشته است. او افزود: هم‌اکنون در آغاز فصل مهاجرت پرندگان قرار داریم و امکان بروز و تشدید بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان وجود دارد و همه متولیان به‌عنوان خط مقدم باید تمام تلاش خود را به کار بندیم تا با همکاری، ترویج و آموزش به سمتی حرکت کنیم تا بتوانیم امسال مبارزه خوبی با عوامل بیماری‌زا داشته باشیم.

گذر

درآمد نفتی ایران تا ۲۰ سال آینده چقدر می‌شود؟

• محتمل‌ترین سناریو درباره آینده اقتصاد این است که، ظرفیت تولید نفت ایران با شیب ملایمی در دهه‌های آتی افزایش خواهد یافت و تا قبل از سال ۲۰۲۰ و ۲۰۳۰ به‌ترتیب به ۴ و ۴.۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. در ضمن چنانچه پروژه‌های افزایش ضریب بازیافت به‌طور کامل به اجرا برسند، به‌طور بالقوه شاهد تداوم این روند تا سال ۲۰۴۰ خواهیم بود. با استفاده از برآوردهای سازمان اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) از قیمت نفت خام به‌عنوان ارقام مبنا، انتظار می‌رود ناخالص درآمد سالانه ایران از فروش نفت خام تا اواسط دهه بعدی به سطح سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۲ یعنی حدود ۱۵۰ میلیارد دلار (با فرض ثبات دلار سال ۲۰۱۶) برسد. به گزارش ایسنا، چشم‌انداز اقتصاد ایران در سال ۲۰۴۰ عنوان گزارشی است که دانشگاه استنفورد تهیه کرده و هلدینگ بانک، بیمه و سهام صندوق بازنشستگی آن را منتشر کرده است. در بخشی از این گزارش آمده: ایران یکی از متنوع‌ترین اقتصادها را در میان کشورهای صادرکننده نفت در خاورمیانه دارد. با وجود این درآمد نفتی این کشور هنوز به‌طور تقریبی ۳۰ درصد از درآمد دولت و بیش از ۲۰ درصد از ارزش‌افزوده ناخالص واقعی را تشکیل می‌دهد. ظرفیت پایدار فعلی ایران در استخراج نفت خام ۳.۷ میلیون بشکه در روز برآورد می‌شود. در دو دهه گذشته، ظرفیت تولید ایران در محدوده ۳.۶ تا ۴.۱ میلیون بشکه در روز در نوسان بوده است. صادرات نفت ایران در مدت کوتاهی پس از ساخت اولین میادین نفتی آغاز شد و تا اواسط دهه ۱۹۷۰ به اوج خود یعنی ۵.۵ میلیون بشکه در روز رسید که البته پس از انقلاب سال ۱۹۷۹ تا کمتر از یک میلیون بشکه در روز تنزل یافت. اگرچه پس از آن افت، صادرات نفت بهبود یافت و در سطح حدود ۲.۲ میلیون بشکه در روز به ثبات رسید، اما مجددا اجرای تحریم‌های بین‌المللی در سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۲ منجر به کاهش صادرات نفت ایران به کمتر از یک میلیون بشکه در روز شد. اقتصاد ایران نیز به شدت به مصرف نفت و فراورده‌های آن وابسته است. مصرف فراورده‌های نفتی رشد ۰.۸۵ درصدی در تقاضا به‌ازای هر یک درصد رشد در سطح فعالیت اقتصادی را نشان می‌دهد. این رقم به‌طور متوسط برابر با رشد سالانه حدود ۶۰ هزار بشکه در روز است. البته کل تقاضا برای فراورده‌های پالایشگاهی از سال ۲۰۰۸ به بعد، عمدتا به دلیل اجرای اقدامات محدودکننده از سوی شرکت ملی نفت‌کش ایران بر بخش عرضه و انقباض اقتصاد ایران بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ تقریبا به ثبات رسیده است.

فقط ۵ درصد از کارگران کشور امنیت شغلی نسبی دارند

• یک فعال کارگری با اعلام این خبر که فقط پنج درصد از کل کارگران کشور با توجه به قراردادشان امنیت نسبی شغلی دارند، گفت: نشست‌های روابط کار با کارفرمایان برای تعیین‌تکلیف قراردادهای دائمی آغاز شده است. به گزارش فارس، علی خدایی، عضو هیئت مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار، در پاسخ به پرسشی درباره آخرین جزئیات امنیت شغلی کارگران طبق تبصره یک ماده ۷ قانون کار اظهار کرد: به‌دنبال افزایش امنیت شغلی کارگران و کاهش استرس‌های ناشی از تعدیل نیروی کار در بنگاه‌هایی که کارهای با جنبه دائم دارند، نشست‌های روابط کار با کارفرمایان و دولت آغاز شده است.

شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند «سهامی عام»

«آگهی فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه گران»

نوبت دوم

شماره مجوز: ۳۶۸۷-۱۳۹۶

شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند در نظر دارد به استناد قانون برگزاری مناقصات انجام خدمات ذیل را از طریق مناقصه عمومی دو مرحله‌ای به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.

۱) موضوع مناقصه

الف) شرح مختصر کار:

شماره مناقصه	موضوع مناقصه	مدت زمان انجام کار	مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار (ریال)
۹۶/۲۸	طراحی، ساخت و نصب متعلقات مکانیکی API مربوط به A/B ۲۶۰۴-ME	شش ماه شمسی	۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰

ب) شرایط متقاضی

۱- داشتن شخصیت حقوقی، شماره اقتصادی و شناسه ملی.

۲- داشتن امکانات، توانایی مالی، نیروی انسانی، تجربه کافی، سوابق کار مفید و مرتبط با موضوع مناقصه و گواهی حسن انجام کار از کارفرمایان قبلی.

۳- داشتن گواهی‌نامه تایید صلاحیت ایمنی ویژه پیمانکاران و دارا بودن مجوزهای لازم جهت مناقصه فوق‌الاشاره.

۴- توان ارائه تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار (در صورت قرار گرفتن در فهرست کوتاه این شرکت) و همچنین توان ارائه تضمین انجام تعهدات مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی (در صورت برنده شدن).

ج) برآورد هزینه انجام موضوع مناقصه معادل ۸/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ (هشت میلیارد) ریال می‌باشد.

۲) نام و نشانی دستگاه مناقصه گزار: شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند واقع در استان مرکزی ـ اراک کیلومتر ۲۰ جاده بروجرد ـ سه راهی شازند

۳) مهلت، محل دریافت و تحویل فرمهای استعلام ارزیابی کیفی

متقاضیانی که دارای شرایط اولیه مندرج در (بند ب) ماده یک بوده و متقاضی شرکت در مناقصه فوق‌الذکر می‌باشند، می‌توانند به مدت ۵ روز کاری پس از انتشار نوبت دوم آگهی (سه روز پس از درج آگهی نوبت اول چاپ می‌شود) طی ساعات اداری از ساعت ۷ صبح لغایت ۱۵:۳۰ عصر ضمن ارسال تقاضای اعلام آمادگی، فرمهای استعلام ارزیابی کیفی را از طریق پایگاه اینترنتی این شرکت به آدرس WWW.IKORC.ir دریافت و پس از تکمیل فرمها، به‌همراه رزومه کاری در قالب لوح فشرده (سی‌دی) حداکثر تا دو هفته پس از آخرین مهلت تقاضا به نشانی اراک ـ کیلومتر ۲۰ جاده بروجرد ـ سه راهی شازند ـ شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند ـ ساختمان مرکزی ـ طبقه دوم امور حقوقی و پیمانها ـ اتاق ۲۳۲ تحویل نمایند. ضمنا تلفکس شماره ۳۳۶۷۳۷۰۱- ۰۸۶ و تلفن شماره ۳۳۴۹۱۰۹۹-۰۸۶ آماده پاسخگویی می‌باشد.

۴)محل، زمان و مهلت تحویل اسناد و مدارک متقاضیان: مهلت تحویل اسناد و مدارک متقاضیان (رزومه کاری) در قالب لوح فشرده (سی‌دی) حداکثر تا دو هفته پس از آخرین مهلت ارسال تقاضای اعلام آمادگی می‌باشد. ضمنا محل تحویل مدارک درخواستی مورد نظر، امور حقوقی و پیمانهای شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند به نشانی مندرج در ماده «۳» می باشد. بدیهی است به مدارک ارسالی بعد از مهلت مقرر ترتیب اثر داده نخواهد شد. ضمنا این شرکت حق و اختیار تام و تمام قبول یا رد هر یک یا کلیه پیشنهادهای رسیده را دارا می‌باشد و دادن پیشنهاد و ارائه اسناد و مدارک هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند. لازم به ذکر است دستگاه مناقصه گزار حداقل یک ماه پس از وصول اسناد ارزیابی کیفی نسبت به اعلام اسامی واجدین شرایط اقدام خواهد نمود.

آدرس اینترنتی: WWW.SHANA.IR WWW.IKORC.ir

روابط عمومی شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند